

Part I

Introducci3 alateoriadegrafs

Aquest primer apartat consisteix en la part m3s

te2ricadeltreball. Explicar3 breument la hist2

1 Hist2riadelgrafs

1.1 Els primers passos

Tot sovint, les noves branques de la matem3tica sorgeixen de cercar solucions a problemes. Problemes que no poden ser resolts ni demostrats amb el que coneixem i que forcen a desenvolupar nous m3stodes i teories. La teoria de grafs no n'3s una excepci3 itotseguirpresentar3 els problemes qu

Euler i els ponts de Königsberg

La teoria de grafs neix a partir de la solució d'un problema curiós :

el problema dels ponts de Königsberg (l'actual Kaliningrad)

“El riu Pregel divideix

Königsberg en quatre parts

separades, i connectades per set

ponts. És possible caminar per

la ciutat passant per tots els

ponts tan sols una vegada?”

Els ciutadans de Königsberg sabien que no era possible, però mai ningú ho havia demostrat fins que

"A més d'aquella part de la geometria que s'ocupa de les quantitats, la qual sempre ha generat un interès preferent, hi ha una altra part -encara pràcticament desconeguda- que ja fou esmentada per Leibniz amb el nom de geometria de posició³. Aquesta part de la geometria està totalment desatesa i pot ser determinada únicament per la posició³, a com les propietats de la posició³; en aquest camp hom no hauria de preocupar-se de quantitats ni de com obtenir-les. No obstant això², el tipus de problemes que pertanyen a aquesta geometria de posició³ i els mètodes usats per doncs, quan arrerement se'm va plantejar un problema que semblava bèn geomètric, però² que no donava, he decidit exposar ací, com a mostra de la geometria de posició³, el mètode que he descobert per a resoldre problemes

Per aconseguir demostrar que el problema no tenia solució³, Euler va haver de representar el problema amb el símbol d'Euler del espai i el teorema de poliedres d'Euler (teorema que després s'utilitza per demostrar

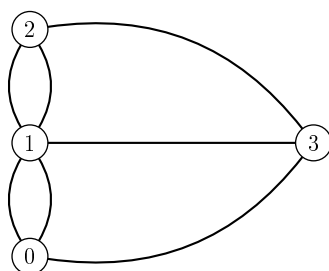

Figura 1: Representació topològica dels ponts de Königsberg

Vandermonde i el tour del cavall d'escacs

A partir de l'article d'Euler, diversos matemàtics van començar a interessar-se pel camp de la topologia (o geometria de la posició, com li deien en aquell moment). Und'ells fou Alexandre-Théophile Vandermonde. Vandermonde va treballar i estudiar el problema dels cavalls, que pregunta

1.2 Les primeres descobertes i aplicacions

Un cop establert l'inici, és difícil veure com va continuar desenvolupant-se la teoria, ja que en els primers treballs es volien resoldre problemes concrets sense establir relacions entre ells. Tot i així, durant el segle XIX es van plantejar una gran quantitat de problemes i es van desenvolupar molts teoremes referents als grafs.

Francis Guthrie

El 1852, Francis Guthrie, matemàtic britànic, es planteja el següent problema mentre intenta pintar un mapa del Regne Unit:

“És possible pintar qualsevol mapa de països de tal manera que un país tingui un color diferent al de tots els seus veïns, utilitzant tan sols quatre colors?”

D'aquest problema en surt el teorema a partir del qual s'estableix que qualsevol mapa pot ser pintat únicament amb quatre colors diferents, de tal manera que dues regions adjacents (entenem com a adjacents dues regions que comparteixen frontera, no tan sols un punt) no tinguin colors iguals. Aquest problema, que pot semblar tan trivial, no va ser demostrat fins l'any 1976. Va passar per mans de pioners com De Morgan, Hamilton, Cayley, Kempe (que va fer una demostració publicada el 1879), Heawood (que va concloure que la demostració de Kempe no era correcta), seen un programador d'ordinador, no va acabar de convèncer la demostració. Així doncs, aquest problema no va ser demostrat. En el treball d'Appel i Haken es va definir al final dels conceptes i fonaments del

Arthur Cayley

Arthur Cayley, matemàtic que treballava en la teoria de grups, topologia i combinatòria, també va aportar una gran quantitat de coneixement a la teoria de grafs. Va treballar amb el problema de determinar el nombre d'arbres expansius que té un graf complet de n vèrtexs (veure apartat ??). Una fórmula semblant apareixia entreballs de Carl Wilhelm Borchardt, en els quals

També va treballar en el desenvolupament d'una representació de l'estructura abstracta d'un grup mitjançant la fórmula de composició per tenir diferent estructura molecular, representant la

William Hamilton i Thomas Kirkman

William Rowan Hamilton va plantejar un problema el 1859 que consistia a trobar un camí que passés pels 20 vèrtexs d'un dodecaedre una sola vegada a través de les seves arestes. Hamilton va comercialitzar el joc sota el nom de "The Icosian game" (és important dir que el nom de icosian no va ser degut a que utilitzés un icosaedre, sinó que feia referència als 20 vèrtexs del dodecaedre per on s'havia de passar). El

Gustav Kirchhoff

Gustav Kirchhoff, conegut majoritàriament en el camp de l'electrotècnia per les lleis de Kirchhoff, també va fer aportacions importants a la teoria de grafs. Les seves lleis, publicades el 1874, es basen en la teoria de grafs, però també s'usen, per exemple, per

1.3 Teoria de grafs moderna

Durant el segle XX, la teoria de grafs es va continuar desenvolupant. Amb les bases ja establertes durant el segle XIX, els matemàtics hi van començar a treballar i el 1936 Donat Knuth va escriure el primer llibre de teoria de grafs. Frank Harary va escriure un altre llibre el 1969, fent més accessible la teoria de grafs. El desenvolupament de l'informàtica i les noves tècniques de computació van permetre treballar amb grafs a molt més gran escala, fent possible, per exemple, la

Actualment la teoria de grafs és una part molt important de la matemàtica discreta i està relacionada amb molts àmbits diferents, com per exemple la topologia, la combinatòria, la teoria de grups, la geometria algebraica... Des dels seus desenvolupaments històrics, la química, l'electrònica, les telecomunicacions, la biologia, la logística i fins i tot en l'ambit econòmic

2 Principis bàsics

Un graf $G = (V, E)$ es defineix com un conjunt de vèrtexs (o nodes) $V = \{v_1, v_2, \dots, v_n\}$ i un conjunt d'arestes $E = \{e_1, e_2, \dots, e_m\}$, cadascuna de les quals uneix dos vèrtexs de V . Si v_i i v_j , amb $v_i, v_j \in V$, estan units per l'aresta e_k

escriurem $e_k = \{v_i, v_j\}$. Quan volguem especificar el graf concret empararem les notacions $V(G)$ i $E(G)$. Així doncs un graf està format per un conjunt de punts i un conjunt d'arestes que uneixen alguns d'aquests punts. El nombre de vèrtexs d'un graf queda determinat pel nombre d'elements que hi ha en el conjunt V , per tant ens referirem a ell com a $|V|$ (cardinal de V). Amb les arestes passa el mateix, i també utilitzarem $|E|$ per indicar el nombre d'arestes d'un graf. Definim també que dos vèrtexs s'adjacen si estan units per una aresta, com a conseqüència, s'inciden a la idèntica de graf convidant a utilitzar representacions gràfiques. Així, en la figura 2 es mostra un

$$V = \{v_1, v_2, v_3, v_4, v_5, v_6\}$$

$$E = \{\{v_1, v_2\}, \{v_1, v_4\}, \{v_1, v_5\}, \{v_2, v_5\}, \{v_3, v_4\}, \{v_3, v_5\}, \{v_3, v_6\}, \{v_4, v_6\}\}$$

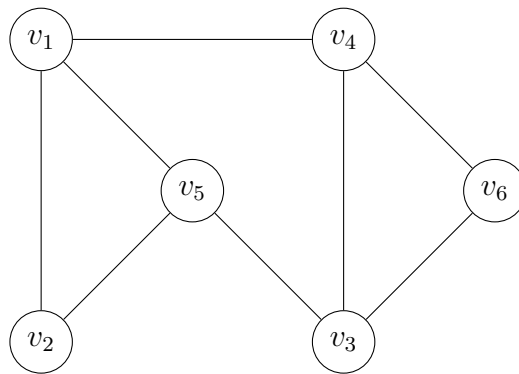

Figura 2: Representació gràfica del graf $G=(V,E)$ que s'ha presentat

Si una aresta comença i acaba en el mateix vèrtex (per exemple $e_m = \{v_i, v_i\}$ s'anomena *llaç* (figura ??, cas (a)). També pot ser que hi hagi dues arestes idèntiques, és a dir, dues arestes que uneixin v_i i v_j (figura ??, cas (b)). En qualsevol d'aquests dos casos anteriors, el graf s'anomena *multigraf* o *pseudograf*. En cas contrari, el graf serà anomenat *simple*. Amb el que hem vist fins ara, podem dir que $e_1 = \{v_1, v_2\}$ és equivalent a $e_2 = \{v_2, v_1\}$ (ja que es tracta de parells no ordenats). Tanmateix, existeixen grafs en els quals les arestes han de ser recorregudes en una direcció determinada. S'anomenen *grafs dirigits*, en aquest cas, si $e_1 = (v_1, v_2)$ i $e_2 = (v_2, v_1)$, $e_1 \neq e_2$, ja que es tracta de parells ordenats (figura ??, cas (c)). En la següent imatge es mostren els grafs esmentats anteriorment:

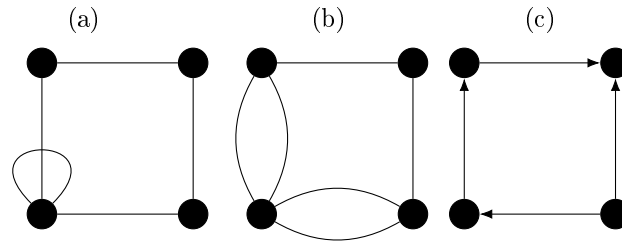

Figura 3: Graf amb un llaç (a), graf amb arestes múltiples (b) i graf dirigit (c)

Nota de l'autor: a partir d'ara, i si no s'indica el contrari, quan es parli de grafs, s'exclouran els multigrafs i grafs dirigits.

Direm que un graf no dirigit $G = (V, E)$ és connex si per a qualsevol $v_i, v_j \in V$ $v_i \neq v_j$ existeix un camí (successió d'arestes) que els uneix.

El nombre d'arestes que s'inciden a un vèrtex (comptant els llaços com a dues arestes) determina el grau d'un graf $G = (V, E)$ quedat determinat de la següent manera: $\delta(G) = \min\{g(v) : v \in V(G)\}$. De manera similar, el grau màxim de G , $\Delta(G) = \max\{g(v) : v \in V(G)\}$.

Si d'un graf connex en treiem una arista o un node, en resulta un altre (o més) graf connex. Si $v \in V(G)$, indicarem per $G - v$ al graf que s'obté al suprimir el vèrtex v i totes les seves arestes incidents. De la mateixa manera, si $e \in E(G)$, $G - e$ indicarà el graf que s'obté a l'eliminar la arista e .

Amb tots aquests conceptes ja podem veure el teorema d'Euler, un dels primers teoremes en teoria de grafs i un dels més importants.

Teorema 1 (Euler)

En tot graf $G = (V, E)$, la suma dels graus dels vèrtexs és igual al doble del nombre d'arestes.

$$\sum_{v \in V(G)} g(v) = 2|E|(G)$$

Demostració: Nom cal veure que cada arista contribueix a la suma dels graus.

- Si $|E| = 0$, no cal considerar el cas. Si $|E| = 1$, o $|V| = 2$ i cada vèrtex té grau 1 o la arista és un llaç i hi ha un sol vèrtex de grau 2. En qualsevol d'aquests dos casos, el teorema es verifica.
- Ara suposem que el teorema està demostrat per a $|E| \leq k$ i que G és un graf amb $|E| = k + 1$. Si e és una arista de G prenem $H = G - e$.

- Llavors tots els vÃrtecs de H tenen el mateix grau a H que a G excepte 2 que tenen un grau menys o un que tÃ© dos graus menys (nomÃ©s en el cas que e siguiÃ©s un llaÃ§). En tots dos casos obtenim que:

$$\sum_{v \in V(G)} g(v) = \sum_{v \in V(H)} g(v) + 2 = 2(|E| - 1) + 2 = 2|E|$$

D'aquesta demostraciÃ³ entreiem una altra afirmaciÃ³:

En tot graf, el nombre de vÃrtecs amb grau imparell, Ã©s parell.

3 Tipus de grafs

Fins ara hem vist els conceptes bÃsics en teoria de grafs i algunes de les propietats que compleixen tots els grafs. No obstant, existeixen diversos tipus de grafs que tenen propietats especials. A continuaciÃ³ se'n presenten alguns

3.1 Grafs complementaris

El graf complementari del graf G Ã©s el graf H amb els mateixos vÃrtecs que G , de manera que dos vÃrtecs d' H seran adjacents si i nomÃ©s si a G no ho sÃ³n. Formalment, si $G = (V, E)$ Ã©s un graf simple i $K = E(K_n)$ Ã©s el conjunt d'arestes derivades de totes les possibles combinacions de dos elements de V , essent $n = |V(G)|$, llavors $H = (V, K \setminus E)^1$. Per indicar el complementari de G s'escriu $\bar{G}$ o G' .

Propietat 1 Per obtenir el graf complementari de G tan sols s'han de posar les arestes que falten per obtenir un graf complet i treure totes les que hi eren inicialment (ja que $|E(G)| + |E(\bar{G})| = |K|$). Veure figura ??.

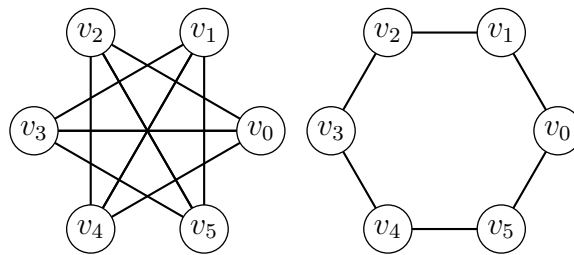

Figura 4: Un graf G i el seu complementari $\bar{G}$

¹La notaciÃ³ $K \setminus E$ indica el conjunt dels elements de K que no s'han de posar

3.2 Grafs regulars

Es diu que un graf $G = (V, E)$ és regular de grau r quan tots els seus vèrtexs tenen grau r . Formalment, un graf és r -regular quan $\Delta(G) = \delta(G) = r$. Un graf 0-regular és un graf nul², un graf 1-regular consisteix en arestes separades entre elles i un graf 2-regular consisteix en un o més cicles³ separats. A partir d'aquí, els grafs regulars més importants tenen noms propis, com per exemple els 3-regulars, que són els cúbics; els 4-regulars, quàrtics; els 7-regulars, grafs de Witt truncats, etc.

Propietat 1 No necessàriament existeix un únic graf r -regular, sinó que sovint s'en poden fer amb

Propietat 2 Com a conseqüència del teorema ??, per a tots els grafs r -regulars amb n vèrtexs es compleix que

$$|E|(G) = \frac{1}{2}nr$$

on $|E|(G)$ és el nombre d'arestes.

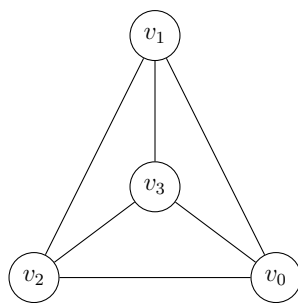

Figura 5: Graf cúbic (3-regular)

3.3 Graf nul i grafs buits

Els grafs buits són grafos sense arestes, és a dir, conjunts de n vèrtexs sense arestes. Són complementaris dels grafs complets⁴, i per tant la seva nomenclatura és $\bar{K}_n$ o, simplement, N_n . Estrictament s'anomena graf nul a N_0 i buits a la resta, però com que normalment no s'utilitza N_0 , convencionalment es diuen nuls tots els elements del conjunt dels buits.

---

²Veure apartat ??

³Veure apartat ??

⁴Veure apartat ??

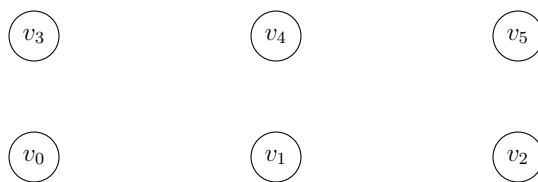

Figura 6: Graf buit N_6

3.4 Grafs complets

Un graf complet és un graf on cada vèrtex està unit a tots els altres una sola vegada. Un graf complet amb n nodes és un graf simple i $(n - 1)$ -regular i la seva nomenclatura és K_n .

Propietat 1 Els grafs complets tenen $\binom{n}{2} = \frac{n(n-1)}{2}$ arestes.

Propietat 2 El nombre de cicles que conté un graf complet queda determinat per la següent igualtat:

$$C_n = \sum_{k=3}^n \frac{1}{2} \binom{n}{k} (k-1)!$$

On:

$\frac{1}{2}$ es multiplica perquè es compten dues vegades els cicles, ja que no són dirigits. $\binom{n}{k}$ el nombre de grups

$(\binom{n}{k} - 1)!$ és el nombre de permutacions circulars de k elements.

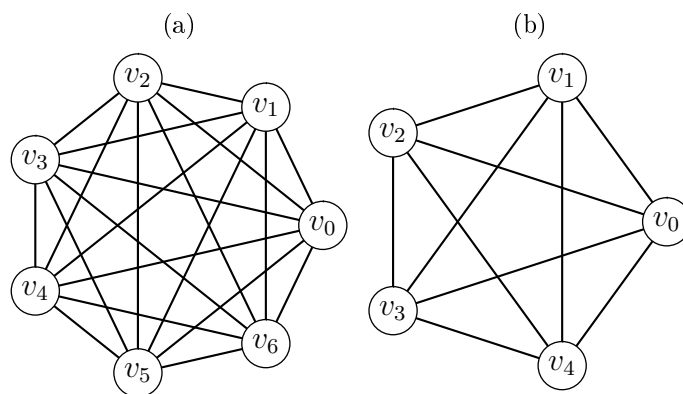

Figura 7: Grafs complets K_7 (a) i K_5 (b)

3.5 Cicles

Els cicles són grafos 2-regulars amb n vèrtexs i n arestes, i s'anomenen C_n .

Propietat 1 El graf lineal ⁵ d'un cicle C_n és ell mateix.

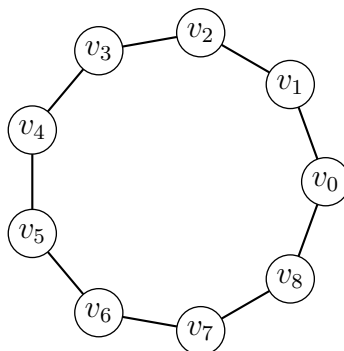

Figura 8: Cicle C_9

3.6 Grafs bipartits

Els grafs bipartits són aquells en els quals els vèrtexs es poden separar en dos conjunts disjunts U i W (sense

Propietat 1 Tots els grafs C_n amb n parell, són graf bipartits.

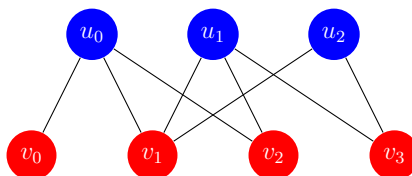

Figura 9: Graf bipartit

3.7 Grafs bipartits complets

Els grafs bipartits complets són graf bipartits ⁶ en els quals cada element del conjunt U està unitatots els elements del conjunt W i viceversa.

Propietat 1 En els grafs bipartits $K_{m,n} = K_{n,m}$, $|V| = n + m$ i $|E| = mn$.

⁵Veure apartat ??

⁶Veure apartat ??

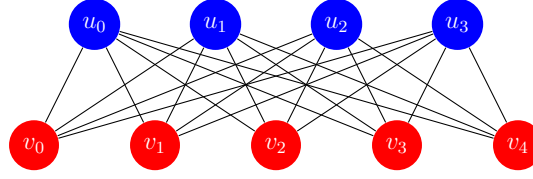

Figura 10: Graf bipartit complet $K_{4,5}$

3.8 Grafs estrella

Un graf estrella de grau n és aquell que conté un vèrtex amb grau $n - 1$ i els $n - 1$ vèrtexs restants de grau 1. La seva nomenclatura és S_n .

Propietat 1 S_n és el graf bipartit complet de la forma $K_{1,n-1}$ o $K_{n-1,1}$.

Propietat 2 El graf lineal de S_n és K_{n-1} .

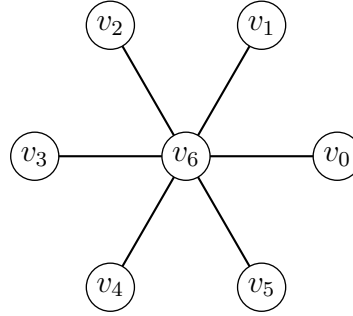

Figura 11: Graf estrella S_7

3.9 Graf lineal

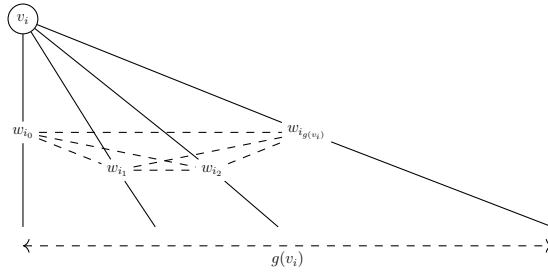
Un graf lineal $L(G)$ d'un graf G és un graf que representa les adjacències entre les arestes de G . Formalment, donat un graf G , el graf lineal $L(G)$ és aquell en el qual cada vèrtex correspon a una arista de G i dos vèrtexs adjacents només si les arestes corresponents a G comparteixen un vèrtex.

Propietat 1 El graf lineal d'un graf amb n nodes, e arestes i amb vèrtexs de graus $g(v_i)$ té $n' = e$ nodes i

$$e' = \frac{1}{2} \sum_{i=1}^n g(v_i)^2 - e$$

arestes.

Demostració: Cada node v_i amb grau $g(v_i)$ del graf original genera un graf complet de $g(v_i)$ nodes ($K_{g(v_i)}$).

Tal com s'ha vist a l'apartat ??, un graf complet $\tilde{A} \odot \binom{n}{k} = \frac{n(n-1)}{2}$, per tant en aquest cas se'n generen $\frac{g(v_i)(g(v_i)-1)}{2}$. Per $\tilde{A}^2$ així es compleix per a cada vèrtex, i llavors podem escriure $\sum_{i=1}^n$

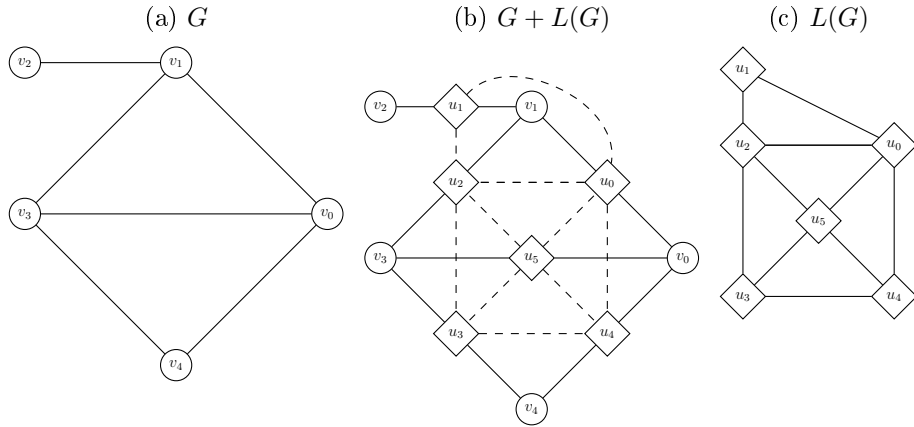
$$1) = \frac{1}{2} \sum_{i=1}^n (g(v_i)^2 - g(v_i)) = \frac{1}{2} \sum_{i=1}^n g(v_i)^2 - \frac{1}{2} \underbrace{\sum_{i=1}^n g(v_i)}_{\substack{2|E| \\ |E|}} = \frac{1}{2} \sum_{i=1}^n g(v_i)^2 - e$$

Figura 12: Procés de construcció d'un gra lineal

3.10 Rodes

Un *graf roda* amb n vèrtexs és un graf que conté un cicle de longitud $n - 1$, on tots els vèrtexs del cicle estan connectats a un vèrtex fora del cicle, anomenat node central. S'escriu W_n , i a vegades simplement s'estudia com a $C_{n-1} + K_1$.

Propietat 1 El node central té grau $n - 1$, i la resta de nodes tenen grau 3.

Propietat 2 El nombre de cicles que conté un graf roda amb n vèrtexs està determinat per $n^2 - 3n + 3$.

Demostració: El nombre de cicles que conté un gra roda és la suma del nombre de cicles de longitud 3.

Amb l'excepció de C_{n-1} , el nombre de cicles per a cada i és $n-1$. En el cas de C_{n-1} n'hi ha n de possibles, però ho representem de la manera $n-1+1$, per tal que siguim $\sum_{i=0}^{n-1} (n-1+1) = n^2 - 3n + 3$. D'aquesta manera podem escriure $(n-2)(n-1)+1 = n^2 - 3n + 3$.

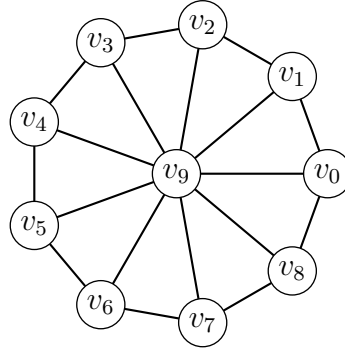

Figura 13: Roda W_{10}

3.11 Xarxes

Els grafs xarxes bidimensionals $G_{m,n}$ són grafs bipartits que formen un entramat en forma de quadrícula de m vèrtexs.

Propietat 1 Es pot generalitzar per a xarxes de $m \times n$ dimensions com a $G_{m,n,o,\dots}$.

Propietat 2 Un graf xarxa $m \times n$ té mn vèrtexs i $(m-1)n + (n-1)m$ arestes.

Demostració: Tal com es pot veure a la figura ??, un graf xarxa $m \times n$ té $(m-2)(n-2) + 2(m-2) + 2(n-2) + 4 = mn - 2m - 2n + 4 + 2m - 4 + 2n - 4 + 4 = mn$ vèrtexs. D'altra banda, la suma dels graus de tots els vèrtexs és

$$\frac{4(m-2)(n-2) + 3 \times 2(m-2+n-2) + 4 \times 2}{2} = 2(m-2)(n-2) + 3(m-2) + 3(n-2) + 4$$

Si es desenvolupa, s'obté

$$(n-2)(m-2) + (n-2)(m-2) + 2(m-2) + (m-2) + 2(n-2) + (n-2) + 4$$

on la suma dels elements marcats equival a mn . Si es continua desenvolupant tinguent en compte aquest detall, s'obté

$$mn - 2m - 2n + 4 + m - 2 + n - 2 + mn = 2mn - m - n = m(n-1) + n(m-1)$$

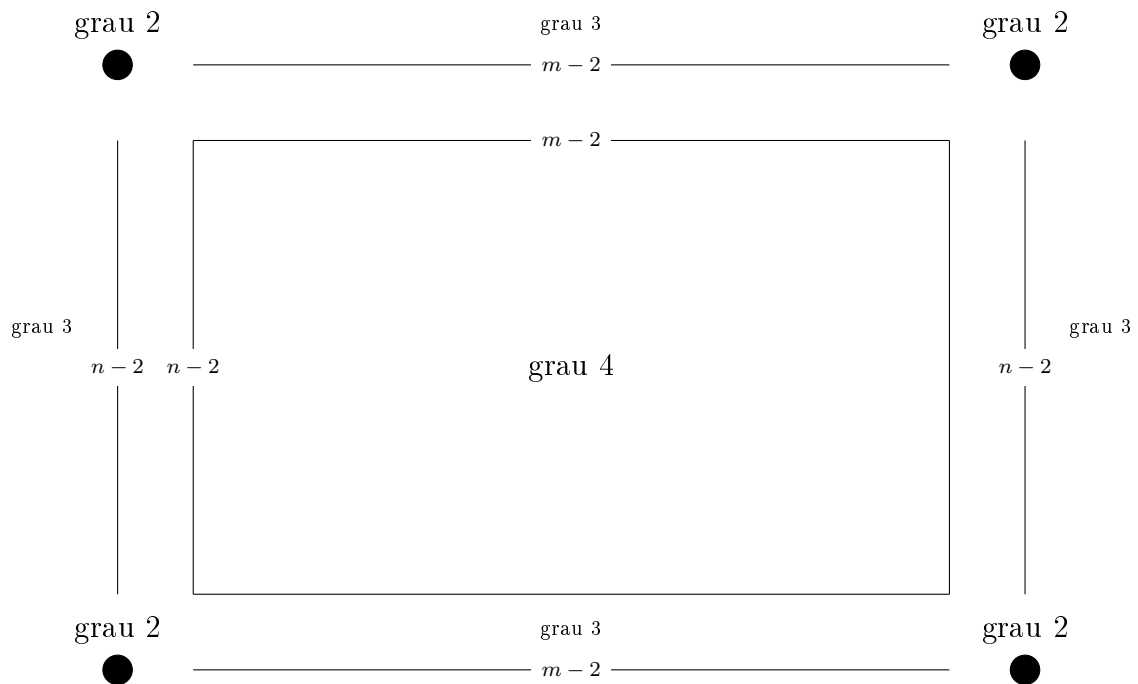

Figura 14: Representació dels graus dels diferents nodes d'un gra xarxa

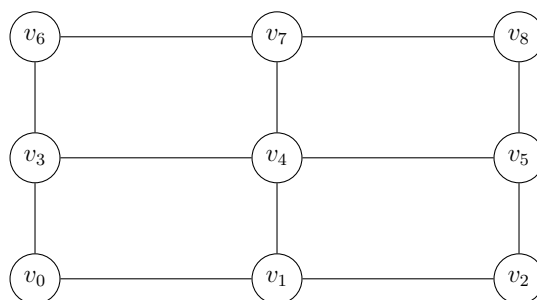

Figura 15: Graf xarxa $G_{3,3}$

3.12 Arbres

Els arbres són un tipus molt important de graf: són grafos connexos sense cicles, de manera que existeix un camí entre dos vèrtexs.

Propietat 1 Si a un arbre se li afegeix una aresta, es genera un cicle, i si se n'en treu una, el graf deixa de ser connex.

Propietat 2 Hi ha un tipus especial d'arbres anomenats *elementals* o *camins*, que són arbres amb $|V|=1$, $|V|=2$ i en general tots aquells on $\delta = 1$ i $\Delta = 2$. S'anomenen

menen P_n , on $n = |V|$. També es pot pensar en grafs elementals com a $G_{n,1}$.

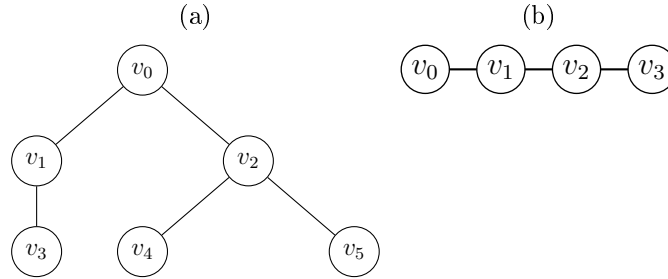

Figura 16: Arbre (a) i graf elemental P_4 (b)

Teorema 2

Un arbre amb n nodes té $n - 1$ arestes.

Demostració: Si comprovem el cas on un arbre té $n=1$ vèrtexs, veiem que no té cap aresta, pertant el teorema és cert per a T_1 . Per hipòtesi, T_1 té $n_1 = |V(T_1)|$ vèrtexs i $n_1 - 1 = |E(T_1)|$ arestes, i T_2 té $n_2 = |V(T_2)|$ vèrtexs i $n_2 - 1 = |E(T_2)|$ arestes. Llavors el nombre d'arestes de T és $(n_1 - 1) + (n_2 - 1) + 1 = (n_1 + n_2) - 1$. Deduïm llavors que el nombre de nodes de T és $n_1 + n_2$. Dit d'una altra manera, $|E(T)| = |V(T)| - 1$.

Com a conseqüència d'aquest teorema, en podem arribar a un altre:

Teorema 3

En un arbre T amb $|V| \geq 2$, hi ha com a mínim dos vèrtexs de grau 1 (anomenats fulles).

Demostració: Com a conseqüència del Teorema 1 i Teorema 2 podem dir que en un arbre $\sum_{v \in V} g(v) = 2|E| = 2|V| - 2$. També podem deduir que si tots els vèrtexs tinguessin un grau $g(v_i) > 1$, llavors

$$\sum_{v \in V} g(v) \geq \sum_{v \in V} 2 = 2|V|$$

Sabem que això no és correcte, ja que estem dient que $2|V| - 2 \geq 2|V|$. Amb això ja podem veure que no hi ha dos graus, però també veiem que amb un sol node de grau 1 tampoc és suficient. Suposem ara que hi ha un node de grau 2. Llavors $2|V| - 2 = \sum_{v \in V} g(v) = 1 + \sum_{\substack{v \in V \\ g(v) \neq 1}} g(v) \geq 1 + \sum_{\substack{v \in V \\ g(v) \neq 1}} 2 = 1 + 2(|V| - 1) = 2|V| - 1$. Ara estem dient que $2|V| - 2 \geq 2|V| - 1$, que torna a ser una contradicció. Sabem que si treiem un node de grau 1, el teorema es complir, i hem demostrat que el mínim nombre de vèrtexs de grau 1 és 2.

Hi ha un altre teorema que relaciona el nombre de fulles amb el grau màxim d'un arbre:

Teorema 4

El nombre de fulles d'un arbre T és major o igual a Δ .

Demostració : Si eliminem el node de grau Δ de l'arbre, juntament amb totes les seves arestes incidents, obtenim un conjunt de Δ grafs. Si alguns d'aquests grafs consisteixen en tan sols un node, vol dir que abans eren adjacents al node que hem eliminat, per tant, només tenien grau 1. Si, pel contrari, formen nous arbres, pel teorema 3 podem dir que hi haurà com a mínim dues fulles. Encara que hi ha la possibilitat que un dels nodes amb grau 1 sigui l'adjacent a el node que hem tret, sempre podem garantir que hi ha com a mínim una fulla. Per tant, també podem garantir que hi haurà com a mínim Δ fulles.

Part II

Camins i algorismes

Sovint, quan utilitzem un graf per modelitzar quelcom, ens interessa poder-hi fer algunes operacions. Podem, per exemple, voler trobar un camí entre dos punts, recorregut dels grafs sencer o trobar el camí més curt per anar d'un vertex a un altre. Per aquest motiu utilitzem

En aquesta secció mostrarem diverses maneres de representar un graf, i també la manera més eficient

3.13 Grafs ponderats i dirigits

Grafs ponderats

Els grafs ponderats són grafs on cada aresta està associada a un nombre $w(e)$ anomenat pes o cost, tal que $w(e) \in \mathbb{R}$. El pes pot representar diverses quantitats, segons el que es vulgui modelitzar. Moltes vegades s'utilitza per representar distàncies, però si per exemple modelitzem una xarxa de distàncies

Grafs dirigits

Els grafs dirigits són grafs les arestes dels quals són ordres. D'aquesta manera, una aresta $(v_0, v_1) \neq (v_1, v_0)$. De fet, no necessàriament ha d'existir una aresta contrària a una altra.

Aquest tipus de grafs poden ser útils per representar carreteres, o moviments possibles en algun joc.

3.14 Camins

Un camí p és una seqüència finita i ordenada d'arestes que connecta una seqüència ordenada de vèrtexs. Un camí p de longitud k (expressat com a $l(p) = k$) entre el vèrtex inicial v_0 i el vèrtex final v_k sempre que $v_0 \neq v_k$) és una successió de $k+1$ vèrtexs de la forma $\overline{v_0, v_1}, \overline{v_1, v_2}, \dots, \overline{v_{k-1}, v_k}$. Per definició, també es pot representar un camí entre v_0 i v_k com a successió de vèrtexs $v_0 v_1 \dots v_k$. En aquest cas, pot ser tractat com un graf elemental P_n .

Un cas especial és quan el camí comença i acaba al mateix vèrtex ($v_0 = v_k$). Llavors el camí és un cicle, i és l'equivalent a un graf cicle C_n .

Quan un camí té totes les arestes diferents, s'anomena simple, i si a més té tots els vèrtexs diferents, s'anomena elemental.

En els grafs, ponderats, la longitud d'un camí $c = v_0, v_1, \dots, v_n$ no es defineix pel nombre d'arestes per on passa el camí, sinó fent el sumatori dels pesos de les arestes $\text{longitud}_w(c) = \sum_{i=0}^{n-1} w(\overline{v_i, v_{i+1}})$.

La distància entre dos vèrtexs v i u , $d_w(v, u)$, és la que s'obté al agafar la menor longitud d'entre tots els camins elementals entre v i u . (adjuntar exemple de distància)

4 Estructures de dades dels grafs

En els grafs, normalment s'ha de tractar una gran quantitat d'informació : nodes, arestes, pesos, sentits... Tota aquesta informació no és fàcil de gestionar si el graf que s'estudia és la estructura de dades. Les estructures de dades solen ser utilitzades en la programació, però en aquest cas no es treballa amb informació.

Matrius

Matriu d'adjacència

La matriu d'adjacència d'un graf és una matriu quadrada que conté informació respecte al nombre

Si G és un graf amb n nodes, $A(G) = (a_{i,j})_{i,j=1,\dots,n}$ és la seva matriu d'adjacència de $n \times n$, on $a_{i,j}$ correspon al nombre d'arestes que uneixen els nodes i, j , contant com a 2 els llaços, que sempre es troben a la diagonal. La matriu serà simètrica si el graf ho és, i podrem conèixer el grau d'un node i fent el sumatori de les caselles de la i -èsima fila. A vegades, quan s'utilitzen grafs ponderats, les matrius d'adjacència s'omplen amb els pesos de les arestes, però no s'ha d'utilitzar altres estructures per emmagatzemar la resta d'informació. En aquest tipus de grafs, els llaços no necessàriament valdran 2, però es podrien diferenciar espais, i en grafs poc densos, la majoria d'espais estan ocupats per 0, de tal manera

que s'està utilitzant molta memòria quan es proporciona informació. De la mateixa manera, si afegim la matriu d'incidència.

Matriu d'incidència

La matriu d'incidència d'un graf G sense llaços, $I(G) = (b_{i,j})_{i=1,\dots,|V|(G), j=1,\dots,|E|(G)}$, és la matriu binària de $|V|(G) \times |E|(G)$ on $b_{i,j}$ indica si la aresta j és incident al node i .

Llistes d'adjacència

Aquesta estructura de dades és molt utilitzada per tractar grafs, ja que ocupa menys memòria i no conté informació necessària. Les llistes d'adjacència consisteixen en un conjunt de llistes, una per a cada node, que contenen els nodes adjacents. Amb l'esquema següent es pot veure més clarament: (afegir esquema de les llistes d'adjacència)

4.1 Algorismes

Un algorisme és un conjunt d'instruccions precises i ben definides que, donada una entrada, calculen la sortida corresponent segons les instruccions que té. A continuació s'en mostren uns quants d'importants.

4.1.1 BFS

Aquest algorisme serveix per examinar l'estructura d'un graf o fer-ne un recorregut sistemàtic. La recerca per amplada prioritària (*breadth-first search* en anglès, d'aquí **BFS**) fa l'exploració en paral·lel de totes les alternatives possibles per nivells des del vertex inicial (*AdjuntarimatgedeBFS*)

Per programar aquest algorisme s'acostuma a utilitzar un contenidor de tipus cua, que permet afegir elements al final de la cua i treure'n de l'inici, sense poder accedir a elements del mig de la cua. El que farà així és com si es pogués imprimir per pantalla la cua.

Aquesta és una manera bastant usual de programar el BFS, i encara que és eficient, s'està desaprofitant propietats de l'algorisme. Amb BFS es pot saber a quina distància del punt inicial està cada node, el camí més curt per anar del node inicial a qualsevol altre i fins i tot es pot generar un arbre expansiu animat, agafant les arestes per on passa el BFS. El següent algorisme té en compte aquests detalls. Està pensat per ser implementat en el llenguatge Python, i per aquest motiu utilitza diccionaris (llistes on cada element té un nom i una clau), però en llenguatge basat en C, es poden utilitzar maps de la mateixa manera.

Encara que aquest algorisme sembli molt senzill, ens pot aportar informació important, i fins i tot permet descobrir nodes. Aquest algorisme s'utilitza també per operacions més complexes, com les següents:

Algorisme 1: BFS

Data: Un graf G i un node inicial v
Result: Seqüència de de nodes visitats
nova cua Q
marca v com a visitat
imprimeix(v)
afegeix v a la cua Q
nou node *auxiliar*
nou node *següent*
while la cua no estigui buida **do**
    auxiliar = primer element de Q
    imprimeix(*auxiliar*)
    elimina(primer element de Q)
    while hi hagi nodes adjacents a *auxiliar* i aquests no s'hagin visitat **do**
        marca adjacent(*auxiliar*) com a visitat
        afegeix adjacent(*auxiliar*) a la cua
    end
end
foreach node de G **do**
    | marca'l com a no visitat
end

Google l'utilitza per indexar pàgines web noves al seu buscador. Amb BFS pot recórrer totalment la xarxa d'internet sencera, i, si cal, pot seguir una web que s'ha trobat enllaçat a una altra fins a trobar el servidor que la gestiona (l'algorisme troba el node).

Es pot simular un cub de rubik amb aquest algorisme. Si s'aconsegueix generar un graf on cada node sigui un estat diferent del cub i les arestes siguin un moviment d'una cara, donat un estat inicial, amb BFS arribes a l'estat resolt amb els mínims moviments possibles.

4.1.2 DFS

La recerca per profunditat prioritària (*depth-first search* en anglès, d'aquí **DFS**) és un algorisme que utilitza uns principis semblants al BFS, però en lloc de descobrir totalment l'espai de cerca (adjuntar i mètode DFS) tal com en el BFS, també hi ha diverses maneres de fer l'algorisme, i en particular aquest mètode, per a un problema, i és que només funciona per a grafos no dirigits. Hi ha

---

Data: Un graf G i un node inicial v

Result: Seqüència de nodes visitats, distància de cada node respecte v

nou diccionari $dist$

$dist[v] = 0$

nou diccionari $anterior$

$anterior[v] = Nul$

$i = 0$

nova llista $frontera$ afegeix v a $frontera$

imprimeix(v)

while $frontera$ no estigui buida **do**

    nova llista $següent$

foreach node x de $frontera$ **do**

        /* A cada iteració, s'agafa un valor diferent de frontera */

foreach node y adjacent a x **do**

if y no existeix dins $dist$ **then**

$dist[y] = i$

$anterior[y] = x$

                afegeix y a $següent$

                imprimeix(y)

end

end

end

$frontera = següent$

$i = i + 1$

end

imprimeix($dist$)

Data: Un graf G

Result: Seqüència de nodes visitats des de cada node

nou diccionari $anterior$

nova llista $ordre$

foreach node u del graf **do**

if u no existeix dins $anterior$ **then**

        imprimeix(u)

$anterior[u] = Nul$

        DFSrecursiu(G, u)

end

end

inverteix $ordre$

imprimeix($ordre$)

/* La funció DFSrecursiu queda determinada pel següent algorisme : */

Funció DFSrecursiu(G, v)

foreach node x adjacent a v **do**

if x no existeix a $anterior$ **then**

            imprimeix(x)

$anterior[x] = Nul$

            DFSrecursiu(G, x)

end

end

/* Només si es vol obtenir la seqüència de recursió ordenada topològicament per a grafos dirigits acíclics, */

Algorisme 2: DFS

Data: Un graf G i un node inicial v
Result: Seqüència de nodes visitats
nova pila S
nou node *següent*
marca v com a visitat
imprimeix(v)
afegeix v a la pila S
while la pila no estigui buida **do**
    següent = node adjacent no visitat de l'element superior de S
    /* En cas que no n'hi hagi cap, *següent* = Nul */
    if *següent* = Nul **then**
        elimina(element superior de S)
    else
        marca *següent* com a visitat
        imprimeix(*següent*)
        afegeix *següent* a S
    end
end

Aquest algorisme no té tantes utilitats pràctiques com el BFS, però també té propietats útils.

Es pot saber si un graf té cicles, comprovant si quan estem a l'iteració d'un node (encara no visitat) trobem un node ja visitat.

Es pot dur a terme una ordenació topològica, si es tracta d'un graf dirigit sense cicles. Un exemple és el graf de les dependències de cada apartat d'un programa. Amb el DFS, podem obtenir una de les seqüències possibles.

Resulta que, a la secció ??, quan explicava un tipus concret de graf, sovint utilitzava altres tipus de graf.

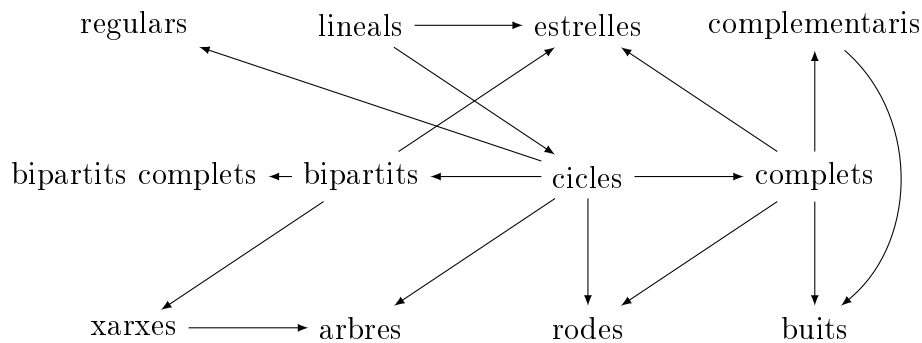

Figura 17: Graf de les dependències de cada apartat

4.1.3 Dijkstra

Aquest algorisme, desenvolupat per Edsger W. Dijkstra el 1956, serveix per trobar el camí més curt entre dos nodes d'un graf ponderat. De fet, això és el que feia la variant original. Troba el camí més curt entre un node inicial i tota la resta de nodes del graf. Tot i així, es pot modificar lleugera-ment el camí més curt entre dos nodes específics. El que fa el programa és suposar quines són les distàncies mínimes des del node inicial fins a la resta, i va descobrint el graf fins que pot assegurar el camí més curt. Al principi, suposa que el moviment amb menys cost és el nostre (això és cert si el graf no conté pesos negatius), aquest serà el més llarg, ja que per fer-ho cal que algunes arestes amb més pes que les altres s'han de descartar (de forma alternativa, si la suma és sempre superior). Un cop hi ha el primer node amb mínim pes assegurat (important, és busquen els seus adjacents, els pes dels quals inicialment són infinits. La suposició del pes equivaldrà a zero) i es torna a mirar els adjacents i assignar pesos. Quant tots els nodes hagin estat visitats, els pes de cada node són les distàncies més curtes des del node inicial fins a aquest.

(Adjuntar esquema de procediment de Dijkstra)

Aquest algorisme, encara que no pot treballar amb pesos negatius és molt útil a una gran quantitat d'aplicacions pràctiques:

- Navegadors GPS, on les arestes són carrers i carreteres, els nodes són els pesos distàncies. S'optimitza el camí més curt.
- Els routers utilitzen l'algorisme per portar-te a través d'internet al servidor desitjat amb la menor quantitat de passos possibles.
- En robòtica s'utilitza per fer la planificació del moviment del robot. Cada node és una unitat d'espai i es pot moure a les posicions desitjades. En epidemiologia es pot utilitzar per modelitzar un grup de persones i com es mouen.

Algorisme 3: Dijkstra

Data: Un graf ponderat G i un node inicial s

Result: Distància mínima entre s i la resta de nodes del graf, arbre
expensiu mínim

nou diccionari $dist$

nou diccionari Q

foreach node v de G **do**

$Q[v] = \infty$
     $dist[v] = \infty$

end

$Q[s] = 0$

while Q no estigui buit **do**

$u = \text{minvalorde}Q$

$dist[u] = Q[u]$

foreach node v adjacent a u **do**

if v existeix dins Q **then**

if $Q[v] > Q[u] + w(u, v)$ **then**

                /* $w(u, v)$ és el pes de l'aresta $\{u, v\}$ */

$Q[v] = Q[u] + w(u, v)$

end

end

end

    elimina($Q[u]$)

end

imprimeix($dist$)

4.1.4 Bellman-Ford

Aquest algorisme té un funcionament i utilitats molt semblants a les de l'algorisme

de Dijkstra, però a causa de la particularitat de poder tractar sense problemes les arestes amb pesos negatius, no és tan eficient, però és útil per trobar el pes mínim entre dos nodes. És important recordar que si hi ha un pes negatiu, no es pot trobar un camí mínim entre dos nodes. Així és, i, llavors, el mínim possible seria de $-\infty$.

Algorisme 4: Bellman-Ford

Data: Un graf ponderat G i un node inicia s

Result: Distància mínima entre s i la resta de nodes del graf, arbre expansiu mínim

nou diccionari $dist$;

nou diccionari $anterior$;

foreach node v de G **do**

$dist[v] = \infty$;

$anterior[v] = Nul$;

end

$dist[s] = 0$;

for i in range($0, len(Adj)-1$) **do**

foreach u dins Adj **do**

foreach v dins $Adj[u]$ **do**

if $dist[v] > dist[u] + w(u, v)$ **then**

                /* $w(u, v)$ és el pes de l'aresta $\{u, v\}$ */

$dist[v] = dist[u] + w(u, v)$;

end

end

end

end

foreach u dins Adj **do**

foreach v dins $Adj[u]$ **do**

if $dist[v] > dist[u] + w(u, v)$ **then**

            imprimeix("Hi ha cicles de pesos negatius");

end

end

end

imprimeix($dist$);

imprimeix($anterior$);

4.1.5 Kruskal

L'algorisme de Kruskal serveix per trobar un arbre expansiu mínim. Aquest algorisme utilitza una estructura de dades especial, anomenada union-find. Aquesta estructura permet fer tres operacions diferents: crear conjunts (Make Set), determinar a quin conjunt està un element (Find) i unir dos subconjunts en un de nou (Union). L'ús d'aquesta estructura especialitzada fa que en grafs petits o poc densos l'algorisme sigui molt ràpid, però en grafs molt densos és molt lent. Després de llegir aquest capítol, es recomana llegir el procediment de Kruskal.

Data: Un graf G i un node inicial s
Result: Arbre expansiu mínim de G
nova estructura union-find $subgraf$
nova llista $arbre$ ordena G per ordre creixent de pesos
foreach $node\ u\ de\ G$ **do**
    foreach $node\ v\ adjacent\ a\ u$ **do**
        if $subgraf[u] \neq subgraf[v]$ **then**
            afegeix (u, v) a $arbre$
             $union(subgraf[u], subgraf[v])$
        end
    end
end
imprimeix($arbre$)

4.1.6 Prim

L'algorisme de Prim, tal com del de Kruskal, serveix per trobar l'arbre expansiu mínim d'un graf ponderat no dirigit. Aquest algorisme funciona amb diccionaris, estructures de dades més normalitzades que el Union-Find. Com a conseq  ncia, Prim    més lent en grafs petits, però més ràpid en grafs molt densos. *Primdivi*

Algorisme 5: Prim

Data: Un graf G

Result: Arbre expansiu mínim de G

nou diccionari *anterior*

nou diccionari Q

foreach node v de G **do**

$Q[v] = \infty$

end

$Q[0] = 0$

while Q no estigui buit **do**

$u = \min\{\text{valor de } Q\}$

foreach node v adjacent a u **do**

if v existeix dins Q **then**

if $Q[v] > w(u, v)$ **then**

$Q[v] = w(u, v)$

$\text{anterior}[v] = 0$

end

end

end

    elimina($Q[u]$)

end

imprimeix(*anterior*)

Tant l'algorisme de Kruskal com del de Prim tenen aplicacions semblants, però segons la mida del graf i el més convenient utilitzar-ne un o l'altre. Entre les aplicacions d'aquest

- S'utilitzen per dissenyar xarxes de telèfon, aigua, gas, internet... En aquestes xarxes s'ha d'arribar a tots els punts on s'ha de fer la distribució, i amb l'arbre expansiu mínim es pot assegurar que la xarxa s'el més curta possible. Els arbres expansius mínims es poden utilitzar per generar laberints.

S'utilitzen com a subrutines (o funcions) d'algorismes més complexes.

4.1.7 Floyd-Warshall

L'algorisme de Floyd-Warshall    un algorisme que permet calcular les distàncies entre tots els nodes d'un graf ponderat. Per fer-ho, compara els pesos de tots els camins possibles. A cada iteració, es defineix el conjunt de nodes que potten ir cadac   i si ja s'ha trobat un camí amb els mateixos extrems es compara el pes total d'ambdós. El conjunt de la forma S_k a cada iteració es va incrementant (k al principi $= 0$). El resultat d'aquest algorisme    una matriu quadrada $w(i, j)$.

Aquest algorisme es pot utilitzar per qualsevol de les aplicacions en que s'u-

tilitzaria Dijkstra en mÃ©s d'un node. S'utilitza sobretot quan es vol mantenir una base de dades de pesos precalculats, per no haver d'executar Dijkstra en cada cas concret. A part d'aquesta aplicaciÃ³, s'utilitza amb d'altres maneres :

Per detectar cicles de pes negatiu, cosa que passarÃ quan $D_{i,i} < 0$, quan a la diagonal de la matriu hi hagi un valor negatiu.

Estudiar la clausura transitiva d'un graf, Ã©s a dir, veure quins nodes s'Ã³n accessibles des de cada node. AixÃ² es pot veure a la matriu resultant, on els valors ∞ indiquen que no es pot accedir a el node concret.

Algorisme 6: Floyd-Warshall

Data: un graf G

Result: una matriu quadrada amb les distÃ ncies entre tots els nodes
nova matriu $dist$ de $|V| \times |V|$

```

for  $i$  in  $range(0, |V|)$  do
    for  $j$  in  $range(0, |V|)$  do
        if  $i = j$  then
             $dist[i][j] = 0$ 
        else
             $dist[i][j] = \infty$ 
        end
    end
end
foreach node  $u$  de  $G$  do
    foreach node  $v$  adjacent a  $u$  do
         $dist[u][v] = w(u, v)$ 
    end
end
for  $x$  in  $range(0, |V|)$  do
    for  $u$  in  $range(0, |V|)$  do
        for  $v$  in  $range(0, |V|)$  do
            if  $dist[u][v] > dist[u][x] + dist[x][v]$  then
                 $dist[u][v] = dist[u][x] + dist[x][v]$ 
            end
        end
    end
end

```

Part III

Disseny de grafs

Fins ara, s'han mostrat i estudiat grafs que ja estan definits i que s'ha de fer alguna sobre ells. Ara bé, en aplicacions reals de teoria de grafs, sovint no hi ha un graf determinat, sinó que s'ha de generar.

5 Punt de Fermat i l'arbre de Steiner

Normalment, els nodes ja estaran determinats i el problema consistirà en trobar les arestes. Si aquest és així, segurament es podrà afegir altres nodes. Un exemple d'aquest cas consistiria en haver d'unir tres ciutats amb carreteres de tal manera que des d'una es pugui arribar directament a les altres dues. La primera solució és en què es pensa en una persona que s'fer un triangle en el qual les ciutats siguin els vèrtexs (l'equivalència és la solució de Fermat). Aquesta solució és la més òptima si es vol anar d'una ciutat a l'altra amb la mínima distància possible, però si es vol anar de la tercera ciutat a l'altra amb la mínima distància possible, el punt de Fermat, també anomenat $X(13)$, és el punt del triangle tal que la suma de les distàncies des de cada vèrtex fins a aquest punt és la mínima. El punt de Fermat s'aconsegueix amb el procediment següent:

- Donat un triangle T , es generen dos triangles equilàters a partir de dos costats arbitraris de T .
- S'uneixen els nous vèrtexs dels triangles equilàters amb els vèrtexs oposats a T .
- L'intersecció d'aquests dos segments dona la posició del punt de Fermat. (adjuntar imatge de punt de Fermat) Aquest procediment és vàlid per a triangles amb angles menors a 120° , però en cas contrari, el punt de Fermat serà l'angle que és superior.

El punt de Fermat es pot generalitzar per a altres polígons convexos a partir de triangulacions d'aquests. Un exemple senzill és el del quadrilàter, on en fer les diagonals ja es generen quatre triangles. En aquest cas, trobant els punts en dos dels triangles i unint-los ja s'uneixen tots els punts amb la menor distància possible. (adjuntar imatge del punt de Fermat en quadrilàter i superiors)

El problema de connectar amb la mínima distància un nombre determinat de punts seguint possible a ferir nodes és conegut com el problema de l'arbre de Steiner. Per aquest problema s'ha demostrat que en l'arbre òptim com a màxim hi ha 2 nodes a més que el nombre inicial de nodes, que aquest arbre té sempre grau 3, i que forma sempre

6 Arbres expansius

Quan hi ha una situació on no es pot aplicar el mètode de la millor solució, es utilitzen els algorismes per trobar la

Part IV

Topologia

La topologia és la branca de les matemàtiques que estudia les propietats de l'espai i si aquestes es conserven després de deformacions. Des d'un punt de vista tècnic,

7 Isomorfismes

Es diu que dos grafs són isomorfs si existeix una funció bijectiva entre els seus vèrtexs que conservi les arestes. Formalment dos grafs G i H són isomorfs si

$$\exists \varphi : V(G) \rightarrow V(H) \text{ tal que } \overline{\varphi(v)\varphi(u)} \in E(H) \text{ si i només si } \overline{vu} \in E(G)$$

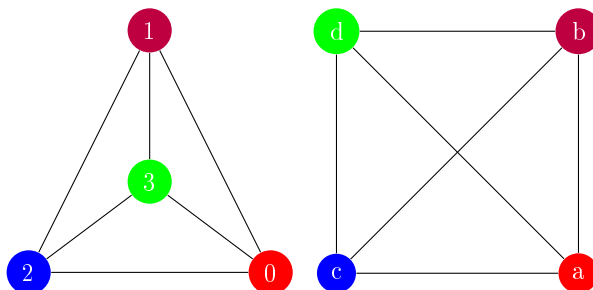

Figura 18: Grafs isomorfs